

SOLO KLEINMOTOREN

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

2. juni 1994 ^{*}

I sag C-414/92,

angående en anmodning, som Bundesgerichtshof i medfør af protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Solo Kleinmotoren GmbH

mod

Emilio Boch,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 27, nr. 3, i den nævnte konvention af 27. september 1968 (EFT 1978 L 304, s. 17), som ændret ved konventionen af 9. oktober 1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse (EFT L 304, s. 1),

^{*} Processprog: tysk.

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, G. F. Mancini, og dommerne C. N. Kakouris, F. A. Schockweiler (refererende dommer), P. J. G. Kapteyn og J. L. Murray,

generaladvokat: C. Gulmann

justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- Solo Kleinmotoren GmbH ved advokat R. A. Schütze, Stuttgart
- Emilio Boch ved advokat P. Müller, Stuttgart, samt advokaterne A. Rizzi og F. Ferria Contin, Milano
- den tyske regering ved Ministerialrat Ch. Böhmer, Forbundsjustitsministeriet, som befuldmægtiget
- den italienske regering ved professor L. Ferrari Bravo, chef for Udenrigsministeriets servizio del contenzioso diplomatico, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato O. Fiumara
- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved P. van Nuffel, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, bistået af advokat W.-D. Krause-Ablass, Düsseldorf,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at Solo Kleinmotoren GmbH ved advokat R. A. Schütze og advokat T. R. Klötzel, Stuttgart, Emilio Boch og Kommissionen har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 10. februar 1994,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 22. marts 1994,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 5. november 1992 indgået til Domstolen den 15. december 1992 har Bundesgerichtshof i medfør af protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s. 17), som ændret ved konventionen af 9. oktober 1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse (EFT L 304, s. 1, herefter benævnt »konventionen«), forelagt to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af konventionens artikel 27, nr. 3.

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en sag, som verserer mellem Solo Kleinmotoren GmbH (herefter benævnt »Solo Kleinmotoren«), der har hjemsted i Forbundsrepublikken Tyskland, og Emilio Boch, der er indehaver af en italiensk virksomhed, som driver detailhandel med landbrugsmaskiner. Sagen drejer sig om, hvorvidt der i Tyskland kan gives fuldbyrdelsespåtegning på en endelig dom, som er afsagt af en italiensk civilret.

3 Det er oplyst, at Emilio Boch indtil 1966 forhandlede landbrugsmaskiner i Italien under firmanavnet »Solo«. Maskinerne blev leveret af Solo Kleinmotoren. Derefter blev de af Solo Kleinmotoren fremstillede maskiner markedsført i Italien af Solo Italiana SpA (herefter benævnt »Solo Italiana«), og den tyske producent indstillede som følge heraf sine leverancer til Emilio Boch's virksomhed. Emilio Boch anlagde derpå to retssager.

- 4 Den ene sag, som blev anlagt mod Solo Kleinmotoren ved Tribunale civile di Milano (Italien), vedrørte misligholdelse af leveringskontrakten. I 1975 tilpligtede Corte d'appello di Milano Solo Kleinmotoren at betale et beløb på over 48 000 000 LIT med rente. På begæring af Emilio Boch blev denne dom forsynet med fuldbyrdelsespåtegning i Tyskland efter konventionens bestemmelser. Afgørelsen herom blev appelleret af Solo Kleinmotoren, og den 24. februar 1978 indgik parterne for Oberlandesgericht Stuttgart (Forbundsrepublikken Tyskland) et forlig af følgende indhold:

- »1° (Solo Kleinmotoren) betaler mandag den 27. februar 1978 et beløb på 160 000 DM (til Emilio Boch) ved overlevering af en check til advokat X.
- 2° (Solo Kleinmotoren) afhenter for egen regning de i 'lastefortegnelsen' anførte varer hos speditørfirmaet Y senest den 31. marts 1978. Afhentningen skal ske efter at der er givet en uges varsel (til Emilio Boch). (Emilio Boch) indestår for, at oplagringsomkostningerne er betalt til og med den 31. marts 1978, og at varerne ikke på anden måde er behæftet; (Solo Kleinmotoren) giver afkald på garanti for de tilbagetagne varer.
- 3° Dermed er alle indbyrdes krav mellem parterne i anledning af deres forretningsforbindelse ophørt; endvidere er indbyrdes krav mellem (Emilio Boch) og Inter Solo, Zug, ophørt.

(Emilio Boch) forpligter sig til ikke at gøre de krav, der har været genstand for nærværende retssag, gældende over for Solo Italiana, Bologna.

- 4° (Solo Kleinmotoren) bærer sagens omkostninger, sine egne udenretslige omkostninger samt de omkostninger, der skal godtgøres (Emilio Boch's procesbefuldmægtigede) i den foreliggende retssag; (Emilio Boch) bærer selv sine øvrige omkostninger.«

- 5 Den anden af de to sager blev anlagt mod Solo Kleinmotoren og Solo Italiana ved Tribunale civile di Bologna (Italien), og den vedrørte en påstået krænkelse af firmanavnet »Solo« samt illoyal konkurrence fra de sagsøgte side. I 1979 afsagde Corte d'appello di Bologna dom om, at Solo Kleinmotoren og Solo Italiana i forning havde krænkert firmanavnet »Solo« og havde gjort sig skyldige i illoyal konkurrence til skade for Emilio Boch. Ved dommen blev de to sagsøgte selskaber tilpligtet som solidariske skyldnere at betale Emilio Boch en erstatning, hvis størrelse skulle opgøres under en særskilt sag. I dommens præmisser tog retten stilling til en af Solo Italiana fremsat indsigelse om, at Emilio Boch's krav var ophørt som følge af det nævnte retsforlig. Den fandt, at forliget ikke kunne påberåbes under den for retten verserende sag, da forliget ikke var erklæret eksigibelt i Italien, og da det fremgik af forligets ordlyd, at genstanden for den sag, retterne i Bologna skulle træffe afgørelse i, var blevet holdt uden for aftalen mellem parterne. Den af Corte d'appello di Bologna afsagte dom fik retskraft.
- 6 I 1981 anlagde Emilio Boch sag ved Tribunale civile di Bologna med henblik på at få opgjort størrelsen af den erstatning, Solo Kleinmotoren og Solo Italiana skulle betale til opfyldelse af dommen fra Corte d'appello di Bologna. Den 18. februar 1986 dømte Tribunale civile de to sagsøgte selskaber til at betale Emilio Boch en erstatning på 180 000 000 LIT. Solo Kleinmotoren ankede til Corte d'appello di Bologna, som imidlertid stadfæstede dommen. Begge retsinstanser afviste Solo Kleinmotoren's indsigelse om, at parternes mellemværende var endeligt afgjort ved det retsforlig, der var indgået i Stuttgart. De fandt, at dette spørgsmål var endeligt afgjort ved den dom, Corte d'appello di Bologna havde afsagt i 1979.
- 7 Emilio Boch indgav derefter begæring til Landgericht Stuttgart med henblik på at få den dom, Tribunale civile di Bologna havde afsagt den 18. februar 1986, fuldbyrdet i Tyskland. Landgericht imødekom begæringen. Solo Kleinmotoren appellerede afgørelsen herom til Oberlandesgericht Stuttgart, som stadfæstede den. Derefter indbragte Solo Kleinmotoren sagen for Bundesgerichtshof ved

Rechtsbeschwerde med påstand om ophævelse af Oberlandesgericht's afgørelse og om, at begæringen om fuldbyrdelsespåtegning på den italienske dom blev afslået.

- 8 For Bundesgerichtshof gjorde Solo Kleinmotoren gældende, at konventionens artikel 27, nr. 3, var til hinder for, at den italienske dom blev fuldbyrdet i Tyskland, idet dommen var uforenelig med det forlig, parterne havde indgået den 24. februar 1978 for Oberlandesgericht Stuttgart. Til støtte herfor anførte Solo Kleinmotoren, at forliget indebar, at alle rettigheder i henhold til de tidligere forretningsforbindelser mellem parterne var bragt til ophør, herunder også Emilio Boch's krav, som var kendt berettigede ved Tribunale civile di Bologna's dom af 18. februar 1986.
- 9 Bundesgerichtshof fandt det tvivlsomt, om et retsforlig kan sidestilles med en »afgørelse mellem de samme parter truffet i den stat, som begæringen rettes til«, jf. konventionens artikel 27, nr. 3, og dermed efter konventionens bestemmelser kan være til hinder for anerkendelse og fuldbyrdelse af en retsafgørelse, som er truffet i en anden kontraherende stat, og som er uforenelig med forliget. På denne baggrund har Bundesgerichtshof udsat sagen og anmodet Domstolen om en præjudiciel afgørelse af følgende spørgsmål:
- »1) Kan en afgørelse — jf. konventionens artikel 27, nr. 3 — som den afgørelse, der begæres anerkendt, er uforenelig med, også være et eksigibelt forlig, der under en retssag og til bilæggelse af denne er indgået af de samme parter for en ret i den stat, begæringen rettes til?
- 2) Gælder dette i bekræftende fald for de i forliget aftalte forhold som helhed eller kun for de forhold, som kunne danne grundlag for en selvstændig fuld

byrdelse i medfør af konventionens artikel 51, og eventuelt først når fuldbyrdelsesbetingelserne er opfyldt?»

Det første spørgsmål

- 10 Med henblik på besvarelsen af det første spørgsmål bemærkes indledningsvis, at konventionens artikel 27 og 28 — som undtagelse fra det i konventionens artikel 26, stk. 1, fastsatte princip om, at retsafgørelser, der er truffet i en kontraherende stat, skal anerkendes i de øvrige kontraherende stater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig fremgangsmåde — indeholder en udtømmende opregning af grundene til at nægte anerkendelse af disse retsafgørelser.
- 11 Konventionens artikel 27 indeholder således følgende bestemmelse:

»En retsafgørelse kan ikke anerkendes

...

- 3) såfremt afgørelsen er uforenelig med en afgørelse mellem de samme parter truffet i den stat, som begæringen rettes til

...«

- 12 Konventionens artikel 31, stk. 1, bestemmer følgende:

»De i en kontraherende stat truffede retsafgørelser, som er eksigible i den pågældende stat, kan fuldbyrdes i en anden kontraherende stat, når de på begæring af en berettiget part er blevet erklæret eksigible i sidstnævnte stat.«

- 13 Konventionens artikel 34, stk. 2, bestemmer følgende:

»Begæringen kan kun afslås af en af de i artikel 27 og 28 anførte grunde.«

- 14 Med hensyn til, om et retsforlig som det, der er tale om i hovedsagen, er en »retsafgørelse«, jf. artikel 27, nr. 3, bemærkes, at konventionens artikel 25 — som findes i konventionens afsnit III, der har overskriften »Anerkendelse og fuldbyrdelse« — indeholder følgende bestemmelse:

»I denne konvention forstås ved 'retsafgørelse' enhver afgørelse truffet af en ret i en kontraherende stat, uanset hvorledes den betegnes, såsom dom, kendelse eller fuldbyrdelsesordre, herunder justitssekretærens fastsættelse af sagsomkostninger.«

- 15 Det fremgår af selve ordlyden af artikel 25, at begrebet »retsafgørelse«, som defineres i bestemmelsen — med henblik på anvendelsen af de bestemmelser i konven-

tionen, hvori begrebet benyttes — udelukkende skal forstås som retsafgørelser, der rent faktisk træffes af en ret i en kontraherende stat.

- 16 Som det forklares i den rapport, et sagkyndigt udvalg har afgivet om konventionen (EFT 1979 C 59, s. 42 in fine), betegnes en justitssekretærs fastsættelse af sagsomkostninger udtrykkeligt som en »retsafgørelse«, da justitssekretæren efter den tyske civilproceslov, som indeholder bestemmelser herom, optræder som repræsentant for den retsinstans, der har truffet afgørelse i sagen, og da et egentligt judicielt organ træffer afgørelse om sagsomkostningerne, hvis justitssekretærens afgørelse anfægtes.
- 17 Af det anførte følger, at en retsakt — for at kunne kvalificeres som en retsafgørelse i konventionens forstand — skal være udstedt af et judicielt organ, der har sæde i en kontraherende stat, og som har kompetence til at træffe afgørelse i stridsspørgsmål mellem parterne.
- 18 Denne betingelse er imidlertid ikke opfyldt, når der er tale om et forlig, heller ikke selv om forliget er kommet i stand for en ret i en kontraherende stat og bringer sagen til afslutning. Retsforlig har således i det væsentlige kontraktmæssig karakter i den forstand, at forligsindholdet først og fremmest beror på parternes vilje, jf. den nævnte rapport fra det sagkyndige udvalg (s. 56).
- 19 Det bemærkes endvidere, at der ikke vil kunne anlægges en anden fortolkning med henblik på anvendelsen af konventionens artikel 27, nr. 3.

- 20 Som det allerede er fremhævet ovenfor i præmis 15 i denne dom, gælder definitionen af begrebet »retsafgørelse« i artikel 25 for alle de konventionsbestemmelser, hvori begrebet er benyttet. Hertil kommer, at artikel 27 indebærer en hindring for at realisere et af konventionens grundlæggende mål, som er i så vidt omfang som muligt at opnå fri bevægelighed for domme ved hjælp af en enkel og hurtig eksekvaturprocedure. Denne undtagelsesbestemmelse bør dermed fortolkes strengt, således at et retsforlig ikke i henhold til bestemmelsen kan sidestilles med en afgørelse, der er truffet af en retsinstans.
- 21 I øvrigt udtales det i den nævnte rapport fra det sagkyndige udvalg (s. 45) med hensyn til den i konventionens artikel 27, nr. 3, omtalte grund til at nægte anerkendelse, at »retstilstanden i en stat ville blive alvorligt forstyrret, såfremt man kunne påberåbe sig to modstridende domme«. En sådan forstyrrelse af retstilstanden vil således kun være af så alvorlig karakter, at den kan begrunde, at man i henhold til konventionen nægter at anerkende og fuldbyrde en retsafgørelse, som er truffet i en anden kontraherende stat, og som hævdes at være uforenelig med en afgørelse truffet mellem de samme parter i den stat, begæringen rettes til, hvis den sidstnævnte retsakt er en afgørelse fra en retsinstans, som selv har truffet afgørelse i et stridsspørgsmål.
- 22 Endvidere bemærkes, at der er optaget udtrykkelige bestemmelser om retsforlig i konventionens artikel 51, som findes i konventionens afsnit IV under overskriften »Officielt bekræftede dokumenter og retsforlig«, og som indeholder særlige regler om fuldbyrdelse af retsforlig.

-
- 23 Konventionens artikel 51 bestemmer følgende:

»Forlig, der er indgået for retten under en retssag, og som er eksigible i den stat, hvor de er indgået, kan fuldbyrdes i den stat, som begæringen rettes til, på samme betingelser som officielt bekræftede dokumenter.«

- 24 Som en undtagelse fra reglerne om fuldbyrdelse af retsafgørelser bestemmes det i konventionens artikel 50, stk. 1, at en begæring om fuldbyrdelse af et officielt bekræftet dokument i en anden kontraherende stat end den, hvori det er udstedt og eksigibelt, kun kan afslås, såfremt fuldbyrdelsen vil stride mod grundlæggende retsprincipper i den stat, som begæringen rettes til.
- 25 Under hensyn til det anførte må det første spørgsmål, Bundesgerichtshof har stillet, besvares med, at konventionens artikel 27, nr. 3, skal fortolkes således, at et eksigibelt forlig, der under en retssag og til bilæggelse af denne er indgået for en ret i den stat, begæringen rettes til, ikke udgør »en afgørelse mellem de samme parter truffet i den stat, som begæringen rettes til« i artikel 27, nr. 3's forstand, som i henhold til konventionens bestemmelser kan være til hinder for anerkendelse og fuldbyrdelse af en retsafgørelse, der er truffet i en anden kontraherende stat.

Det andet spørgsmål

- 26 Under hensyn til besvarelsen af det første spørgsmål findes det uforholdt at besvare det andet spørgsmål.

Sagens omkostninger

- 27 De udgifter, der er afholdt af den tyske regering og den italienske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Bundesgerichtshof ved kendelse af 5. november 1992, for ret:

Artikel 27, nr. 3, i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handels-sager, skal fortolkes således, at et eksigibelt forlig, der under en retssag og til bilæggelse af denne er indgået for en ret i den stat, begæringen rettes til, ikke udgør »en afgørelse mellem de samme parter truffet i den stat, som begæringen rettes til« i artikel 27, nr. 3's forstand, som i henhold til konventionens bestemmelser kan være til hinder for anerkendelse og fuldbyrdelse af en retsafgørelse, der er truffet i en anden kontraherende stat.

Mancini

Kakouris

Schockweiler

Kapteyn

Murray

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 2. juni 1994.

R. Grass

G. F. Mancini

Justitssekretær

Formand for Sjette Afdeling